

Úrvacsoraosztás Finnországban – talán nálunk is lehetséges

A Covid járvány elmúltja után is – adja Isten, ez mielőbb történjen meg – igény lesz a nagyobb biztonságot adó úrvacsorai módokra. Tudjuk ugyan, hogy az alkohol némileg fertőtleníti, s azt is, hogy a nemesfémek is gyengítik a fertőzés valószínűségét, sőt remélhetjük hittel, hogy Isten megóv a nagy bajtól, ha terve van velünk..., mégis a "józan paraszti ész" (amit szintén az Istentől kaptunk) arra vezet, hogy keressük meg az úrvacsoraosztás kétszeresen "tisztá" - teológiailag és higiéniaailag - módját.

Erre találunk évtizedek óta szépen működő gyakorlatot Észak-Európában, s a finn testvérgyülekezeti hálózat miatt e gyakorlat ismert lehet már szélesebb körökben is Magyarországon.

A gyakorlat lényege az, hogy az úrvacsora a kis kehely használatával kellően higiénikus, miközben megtartjuk a közös kehelyből részesülés értékét is.

Bizonytal vannak, akik eleinte idegenkednek ettől a gyakorlattól, de sejthető, hogy néhány év elfogadottá válhat. A téma felvetése pedig segíthet olyan válaszokat találni, amelyek segítik a hívőket hitük megélésében.

Néhány felvetés, ami a világjárvány idejét jellemzi, s ami megoldást hozhat:

1. A legtöbb városi templomban ma "mozgó úrvacsorát" tartanak, tehát a gyülekezet nem válik közösséggé az oltár elé térdepelésben. Hiszem, hogy az erősebb járványhullámok elmúlásával, visszatérhetünk majd a letérdelési gyakorlathoz.

2. Ma gyakran bemártott ostya képviseli a "két szín alatti" úrvacsorát, ezt tréfásan "másfél szín alattinak" szoktuk emlegetni. A teológiai aggály mellett az is ellene szól, hogy az ázott ostyát igazából a papnak kellene a hívek szájába adni, de ez is fertőzésveszélyes. Így az úrvacsorázó tenyerébe kerül az ostya nedvesen.

3. Másutt kis kelyhekkel próbálják a higiénikus körülményeket biztosítani. Ilyenkor fontosnak tartom, hogy a poharak ne emlékeztessenek kupicára, hanem legyenek kehely formájúak. Az is zavaró lehet, ha már előre ki van bennük adagolva a bor. Ez valamiféle hivatalos fogadásra emlékeztethet, és a bor illata túlzottan betérítheti a kisebb templomok levegőjét (kocsmaszag).

4. Fontos üzenete van annak, hogy a gyülekezet közös kehelyből kapja az úrvacsorai bort. Ezért tartom helyesnek, ha a nagy, közös kehely úgy van kiképezve, hogy az egyik oldalán van egy kis kiöntő csőr. Így a közös nagy kehelyben megáldott bort osztjuk szét a gyülekezeti tagok között. A kis kehely, csak egy közvetítő eszköz, amit a lelkész vesz elő, ő tölti bele a bort, s ő adja át az úrvacsorázónak. (Ezt megoldható a kezek érintkezése nélkül is.) Az úrvacsorázó – miután kiürítette a kelyhecskét – nem viszi magával poharát, hanem visszahelyezi azt a térdeplőn kialakított polcocskára.

5. Így megtarthatjuk a bensőséges és közösség-megjelenítő térdeplős úrvacsorát, az ostyát a kézbe ejtheti a lelkész, a bort pedig közös kehelyből kaphatja – a kis kelyhek közvetítésével – a gyülekezet.

6. Megoldandó feladatok:

- a megfelelő számú kis kelyhek elkészíttetése és beszerzése – már több igényes, nemesacél változat kapható Magyarországon is,
- a közös kehely apró átalakítása, azaz egy kiöntő csőr kialakíttatása ötvös segítségével – ez sem megoldhatatlan feladat,
- a térdeplő korlátjának átalakítása úgy, hogy külön polcot kaphassanak a tiszta kelyhek, és legyen hely a használt kelyhek elhelyezésére is úgy, hogy közben a korlát betölthesse kapaszkodó, támaszkodó funkcióját is – e feladathoz szakértő segítségre van szükség, olyan tervezőre, aki a templom stílusának megfelelő térdeplőt tud tervezni,
- a kis kelyhek tisztításának megszervezésére, különös tekintettel a kiemelt ünnepekre, amikor elképzelhető, hogy már az úrvacsoraosztás alatt is fertőtlenítő mosogatás után újra használatba kell venni a kelyhek egy részét.

Természetesen fontos az is, hogy a gyülekezetet tanítsuk a számára új gyakorlatra, annak praktikus és elvi részleteire egyaránt figyelve.

Bence Gábor

A következő oldalakon néhány sebtében kiválasztott példát láthatunk Finnországból: hogyan alakítják ki ott a térdeplőket.

Képek, amelyeken látszik a kiskelyhes úrvacsoravétel gyakorlata

A térdeplőkorklát oltár felőli oldalán van egy polc a tiszta kelyheknek, a korklát teteje pedig alkalmas a használt kelyhek letételére. Sokféle megoldás létezik.

1. Ezen a képen talán látszik valami abból, hogy a bort osztó lelkész az alsó polcról fölveszi a kis kelyhet, a „közös”, nagy kehelyből önt bele bort, és átadja az úrvacsorázónak. A korklát tetejére helyezi vissza az úrvacsorázó a kis kelyhet.

<https://www.piispakaarlokalliala.fi/uploads/2020/01/521c2eab-someron-messu-1024x768.jpg>

2. Ezen a korklátan három szint is elkülöníthető: a legfelső – értésem szerint – kapaszkodó, a középsőre helyezik a használt kelyhet, s a legalsóról veszi elő a pap a tiszta kelyhet.

https://www.vastavalo.net/albums/userpics/13723/normal_20110116_60b.jpg

3. Hasonló rendszer, mint az előző, valószínűleg egy nagyobb templomból, ahol sok száz úrvacsorázóra számítanak. A képen csak a tiszta kelyhek polcán vannak most pohárcák.

<https://peda.net/jko/vl/suntion-k%C3%A4sikirja/jt/symboliikka/esineet/pikarit:file/photo/787d870deca0c4a617dac7334b4237ae09d9552d/JKO%201%20109.JPG>

4. Jelenkori térdeplő: három polc is van a tiszta kelyheknek, a korlát teteje egyszerre kapaszkodó és hely a használt kelyhek számára.

5. Ezen a széles kapaszkodón bemarások jelzik a funkciót: a tiszta kelyhek (lefordítva a szájukra) vannak az első sávban, a következő sávba kerülnek a használt kelyhek, s a korlát többi része kapaszkodásra, támaszkodásra szolgál.

